

Postabontás plusz

Tisztelt Olvasóink!

Örömmel nagyon megnőtt a szerkesztőségünkbe küldött olvasói levelek száma. Ezért a jövőben – alkalmanként – a Kapcsolatok hasábjain kívül, lapunk más oldalán is olvashatják a hozzánk eljuttatott írásokat.

(A szerk.)

Fölbecsülhetetlen érték

Főként a múzeumokba került régiségek (tárgyak, tárgycsoportok, hagyatékok) érdemlik ki ezt a jelzőt, legyen az régészeti, néprajzi, természettudományi, képzőművészeti, történettudományi vagy bármely más tudományághoz tartozó lelet. Főképp, ha az valóban pénzben meghatározhatatlanul nagy értékkel bír.

A szegedi múzeumban is találunk ilyen fölbecsülhetetlen értékeket. A néprajz osztályon a Bálint Sándor-hagyaték tesz eleget ennek a jelzőnek. A kiváló néprajztudós hagyaték, amelyet méltán nevezhetünk országosan egyedülállóknak, szinte teljes egészében néprajzi, azon belül szakrális (vallási) kincsnek számít. A hagyaték Bálint Sándor hirtelen és tragikus halálát követően került a Móra Ferenc Múzeumba, amelynek kezelésére és feldolgozására 1988-ban kaptam megbízást a hagyaték kuratóriumától, amelynek magam is tagja lehettem nyugdíjba vonulásomig. A közel kétszáz levéltári dobozban tematikus rendszerezéssel elhelyezett tárgymutatókkal ellátott anyagegyüttes immáron kutatható, mint ahogy az egész hagyaték is. A hagyatékot magába foglaló szobába lépve egy festett, éves számos szekrény – melléje akasztva Dávid király a hárfával – nagyméretű, aranyozott falfaragás fogad. Baloldalon kárpított szék és egy nagy szobaasztal (ez volt a tudós dolgozóasztala) található, amely valamikor Pálfi utcai szülőházának nagyszobájában a falon függő szentképekkel, szentelt gyertyákkal és családi képekkel alkotta a szentsarkot. A do-

hányzóasztalka és a két zöld műbőr fotel sokat mesélhetne a tudós Tömörkény utcai szerény otthonáról és a törökös kávét iszogató vendégekről. A múzeumban lévő hagyatéki szobában sok salgópolc roskadozik a kéziratoktól, valamint a kisebb, szakrális tárgyakkal megrakott dobozoktól. A könyvespolcokra és a már említett festett szekrénybe kisebb-nagyobb cserépedények, türelemüvegek, feszületek kerültek. Dobozok rejtik az apró falikereszteket és levelezéseket. A megannyi énekes- és imakönyv között megtalálhatjuk azt a kötetet, amelyet a Havibúcsún Móróczi Zsigmond dedikált Bálint Sándor édesanyjának. Külön értéket képviselnek az apró szentképek, valamint a sok száz ponyvaima- és ének. A nagyméretű szentképek között vannak zsinecszekek, üvegre és tükörrre festettek is, s a híres festők, gyertyamártók, falfaragók alkotásai mellett egy nagy cserépfazéka is rábukkanhatunk, amely egy alsóvárosi fazekas cégére lehetett. Őrződik itt továbbá néhány rózsagyökérből faragott olvasó, Engi Tüdő Vince alsóutcai imádságos gyógyító sírleírata, sok hímes tojás, offerek és viaszminták. Magnetofonja mellett azok a magnószalagok is megtalálhatók, amelyek Bálint Sándor gyűjtéseit és műveinek kézirát anyagát őrzik. Könyvtára elkülönítve kapott helyet a múzeum könyvtárában.

Ilyképpen várja a lelkes kutatókat 2004-ben a hagyaték, a nagy szegedi tudós születésének 100. évfordulóján.

IFJ. LELE JÓZSEF, SZEGED

Klebelsberg Szeged újjáépítéséről

Fotó: Miskolczy Róbert

„Szeged népe fogadalmi templomát is létrehozta”

Klebelsberg Kunó kultuszminiszter (1922–1931) városunk újjáteremtője és jötte-ője Szegedet az ország legszebb és legterv szerűbben szabályozott városának tartotta. A város újjáépítéséről 1932-ben eképpen ír: „Mert bizvást el lehet mondani, hogy Szeged szabályozási terve önmagában véve műalkotás, aminél Budapestet is beleeírtve egyetlen magyar város sem dicsekedhetik. Mikor Szeged nagystílusú újjáépítése megindult, már rendelkezésre álltak azok a hatalmas példák, melyeket III. Napóleon Párizs és Ferenc József Bécs szabályozásával hozott létre. Mikor Lechner Szeged újjáalkotásának művét megeremtette, már értéksítette a párizsi és bécsi tapasztalatokat, de az egyszerű másolás távol állott tőle, és a városépítés terén eredeti alkotott. A középkori olasz és német városok polgárságának templomépítő bőkezűségére emlékezett az az áldozatkészség, mellyel Szeged népe fogadalmi templomát létrehozta.”

Klebelsberg jelentős összeggel támogatta a

világháború miatt félbeszakadt katedrális építésének befejezését. Neki köszönhető az is, hogy a dóm orgonája a világ egyik legnagyobb és legszebb hangszere lett.

„ Klebelsbergnek köszönhető, hogy a dóm orgonája a világ egyik legnagyobb hangszere lett.

dr. Hencz Péter

Az ő kívánsága volt az is, hogy a Hősök harangja az ország legnagyobb harangja legyen, melynek feliratát Sik Sándor piarista egyetemi tanár költötte, utalva a szörnyű katasztrófára és az azt követő feltámadásra: „Az Atya az Úr, igaz erős, / Atya az Úr, szelíd, szeret. / Bal keze árvizet esz, / De jobbja új napot kelet.”

DR. HENCZ PÉTER, SZEGED

Ép testben ép lélek, ha a politika is úgy akarja

Az ország lakosságának az általános egészségi állapota hosszú ideje aggodalomra ad okot, és nemzetközi összehasonításban is a veszélyeztetettség és a különböző betegségek kialakulásának az aránya a lakosság számához viszonyítva jóval az átlag fölött van.

A régóta és folyamatosan készülő egészségügyi reform, aminek átfogó megoldást kellene, hogy hozzon, a gyógyítás és a betegségek kialakulásának a megelőzésében is, ma úgy látszik, hogy az egészségügyön belül lévő érdekellentétek, valamint a politikai oldalak egymás iránti bizalmatlansága miatt, az eddig látott rögzös úton és lassan fog eljutni a megoldásig.

A lakosság várható élettartamának a növelése és az egészségi állapot színvonala pozitív irányú befolyásolásának egyik lehetséges módja a megelőzés. A rendszeres és intenzív testedzés, az egészséges életmód iránti igény korai kialakítása és a hatékony felvilágosító tevékenység rendszeressé tétele nagy előrelépést jelenthetne. Feltehetően ebben általános az egyetértés, de a megelőzés érdekében a kampányeszerű megmozdulásokon kívül átgondolt, hosszú távra előkészített intézkedéseket nem látunk.

A legeredményesebb akkor lehet a megelőzés érdekében végzett tevékenység, ha azt már gyermekkorban be lehet építeni a mindennapi tevékenységek közé, és az megféle az életkor és a természetes életvezetés szempontjainak is. A gyerekek és a fiatalok mozgásigényére alapozva az általános és a középiskolai testnevelési órák számát javasljuk a jelenleginek a kétszeresére felelni, illetve az oktatási időn kívül az alkalmasnak ítélt sportágakban a készségekkel rendel-

A gyermekek egészségvédelme nemcsak a szülők, hanem mindennapi feladata

Fotó: Gyenes Kálmán

kező tanulók számára foglalkozások tartását, sportkörü jelleggel. Az iskolai testedzés szerepének hangsúlyossá tétele megtehető a ifjúság pszichikai és fizikai fejlődését elősegítő programok lehetőségét, beleértve azt is, hogy a tanulóknak a betegségekkel szembeni ellenálló képességük fokozása érdekében a testnevelési órák munkaterveit a szaktanárok és szakorvosok közösen állítsák össze, és ez kerüljön a tantervekbe.

Ma már szinte nincsenek sportegyesületek. Az oktatási intézmények azok a helyek, ahol a fiatalok közösséget alkotnak, itt van lehetőség a testkultúra megalapozására és fejlesztésére. Az iskolákban egész tanévben végzendő testneveléssel kapcsolatos feladatoknak keretet és célt is adhat, ha az önkormányzatok kezdeményezik sportnapok beiktatását az iskolai rendbe, például Szegeden a szegedi diákisport napok évenkénti megrendezését. Ezeket a versenyeket az általános iskolák felső tagozatosai és a középiskolák fiúk és lányok a kü-

vosi ellenőrzésen, de a bevonulási kötelezettség eltörlésével ez is meg fog szűnni, ezért javasljuk az új alapokra helyezést, a fiúkra és a lányokra egyaránt vonatkozó orvosi vizsgálatot, ami rálátást adhat az ifjúság egészségi állapotára.

Véleményünk szerint ezek az intézkedések jelenthetnék az egészségügyi prevenció alapjait, amelyekre rá lehetne építeni a következő korosztályok, a felsőoktatásban részt vevők és az előtűk járó generációk egészségmegőrzésének a feltételrendszerét.

Ahhoz, hogy javaslataink gyakorlattá váljanak, szükség van az érintett területek felügyeletét el látó minisztériumok jóváhagyására és a pénzügyi feltételek biztosítására. Látnunk lehetőséget a szükséges költségek fedezésére, ha arra gondolunk, hogy az Ifjúsági és Sportminisztérium a közelmúltban vállalkozott az ismert autóversenyző több száz millió forintnak megfelelő összegű támogatására. Ezt azért emlíjük meg, mert végül a minisztérium elállt szándékától és az autóversenyzőt nem támogatja. Az általunk tett javaslatok más kategóriába tartoznak, így bízunk abban, hogy az Ifjúsági Minisztérium is minden tekintetben támogatni fogja.

Szükségnek tartjuk a helyi szintű nézetazonosság kialakítását. Véleményünk szerint a Szeged irányítói koalíciók és a város vezetésének kellene először határozni, hogy javaslatainkat a saját programjaikba illeszthetőnek tartják-e, majd döntésükről tájékoztatniuk kellene a közvéleményt is.

A FÜGGETLEN CIVIL FÓRUM EGYESÜLET NEVÉBEN FARKAS LÁSZLÓ ALELNÖK, SZEGED

Világ bajnok is van a Fodor idei kiválóságai között

A Fodor József Élelmiszeripari Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium ez évben is jelentős sikereket ért el az országos szakmai és sportversenyeken.

Az országos szakmai tanulmányi versenyen a hús- és baromfiipari technológus szakmában Hingyi Kristóf 100 százalékos teljesítménnyel első helyezett lett, Tajti Mihály pedig a 4–5. helyen végzett. Eredményeiknek köszönhetően mindkét tanuló főiskolai felvételi mentességet kapott.

A szakma kiváló tanulója versenyen péktanulóink közül második helyen végzett Kotroczó Tamás, hűsfieldolgozó szakmában pedig szintén „ezüstérmes” lett másik tanulóink, Tanács Péter, akik azonnal megkapták a szakmunkás-bizonyítványt.

Sporteredményekben sem szűkölködünk az idén, hiszen tanu-

lőink, Biacsi Ilona a Dél-Afrikában megrendezett mezei futó-világbajnokságon 2000 m-en csapatban ezüstérmert szerzett, míg ikertestvére, Bernadett 4000 m-en csapatban világbajnok lett. Emellett a Kiskunfélegyháza megrendezett regionális kispályás labdarúgó kupát ott induló pékc csapatunk nyerte meg.

A városi önkormányzat kábítószergyógyeztető fóruma által szegedi középiskoláknak meghirdetett városi drogfellenes akadályversenyen a legjobbnak bizonyult intézményünk, és második helyezést, és a vele egyenként 5000 forintos könyvtalványt nyert el hatfős csapatunk a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság „Cogito ergo sum” nevű drogmegelőzési programjának vetélkedőjén.

A FODOR JÓZSEF SZAKKÖZÉPISKOLA TANÁRI KARA

Matematikushallgatók sikerei

A Szegedi Tudományegyetem matematikushallgatói által legutóbb elért szép eredményekről:

Az Ostravai Egyetem (Csehország) minden évben megrendezi egyetemi hallgatóknak a Vojtech Jarník-matematikaversenyt, amely a legnagyobb Európában. Ebben az évben 11 ország 27 egyeteméről mintegy 100 diák vett részt a viadalon, ahol két szegedi diák is szép eredményt ért el: Ambrus Gergely 6., Jankó András György pedig 12. helyezést ért.

A szegediek az elmúlt években (de legfőképpen tavaly, amikor I., II. és III. díjjal térünk haza) kiválóan szerepeltek a University College London által szervezett IMC nemzetközi matematikaversenyen, amely a középiskolás nemzetközi diákolimpia egyetemi szintű megfelelője. Ezt a versenyt mindig nyáron rendezik, a korábbi években London, Prága, Kolozsvár adott neki otthont, 2004-ben pedig Skopje (Macedónia) a helyszín. A szegedi válogatóverseny alapján idén az alábbi négytagú csapat képviseli majd városunkat és egyetemünket: Varjú Péter Pál, Kevei Péter, Jankó András György és Nagy Ambrus. Az IMC-versenyen rendszerint 3 kontinensről mintegy 30 ország 80 egyeteme indít csapatot.

RÖST GERGELY KÍSÉRŐTANÁR, CSAPATVEZETŐ